

Meno a priezvisko:

Škola:

Školský rok/blok:

Predmet:

Skupina:

Trieda:

Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium

/

Fyzika

Príklady

Dynamika – hmotnosť, hybnosť, sila, skladanie síl

Dynamika - sila

Príklad č.1

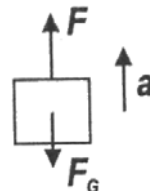
Na vozík s hmotnosťou $3,0\text{kg}$ pôsobí stála sila 12N . Aké je zrýchlenie vozíka?

Príklad č.2

Pôsobením stálnej sily 20N prešlo teleso z pokoja za 10s dráhu 25m . Akú má hmotnosť?

Príklad č.3

Žeriav dvíha teleso s hmotnosťou 500kg so zrýchlením $2,0\text{m.s}^{-2}$. Akou silou pôsobí rameno žeriava na teleso?

Príklad č.4

Akou veľkou silou pôsobí človek s hmotnosťou 75kg na podlahu kabíny výťahu, keď

- výťah je v pokoji
- výťah sa pohybuje zvisle nahor so zrýchlením $a = 2\text{m.s}^{-2}$
- výťah sa pohybuje zvisle nadol so zrýchlením $a = 2\text{m.s}^{-2}$

Príklad č.5

Na elektrón v elektrickom poli vo vákuu pôsobí stála sila $F = 18,2 \cdot 10^{-20}\text{N}$. Akú veľkú rýchlosť získa elektrón ($m_e = 9,1 \cdot 10^{-31}\text{kg}$), ak z pokoja prebehne dráhu 1cm .

Príklad č.6

Lietadlo s hmotnosťou 12t má rýchlosť pri vzlete 252km.h^{-1} . Motory pôsobia na lietadlo celkovou ťahovou silou 20kN . 30% tejto sily pripadá na prekonanie trenia a odporu vzduchu. Aká musí byť dĺžka štartovacej dráhy?

Dynamika - hybnosť

Príklad č.7

Strela s hmotnosťou 10g je vystrelená rýchlosťou 800m.s^{-1} z pušky s hmotnosťou 4kg . Vypočítajte spätnú rýchlosť pušky.

Príklad č.8

Samopal vystrelí 600 striel za minútu. Každá strela má hmotnosť 4g , rýchlosť strely pri opúšťaní hlavne je 500m.s^{-1} . Určite priemernú veľkosť sily, ktorou samopal tlačí na rameno strelca.

Príklad č.9

Dve gule pohybujúce sa tým istým smerom sa zrazia. Prvá má hmotnosť 2kg a pohybuje sa rýchlosťou $2,5\text{m.s}^{-1}$. Druhá má hmotnosť 8kg . Akou rýchlosťou sa pohybuje druhá guľa, ak po zrážke sa spolu pohybujú rýchlosťou $2,1\text{m.s}^{-1}$.

Príklad č.10

Strela s hmotnosťou 100kg letiaca pozdĺž železničnej trate rýchlosťou 500m.s^{-1} narazila na vagón s pieskom o hmotnosti 10t a uviazla v ňom. Akou rýchlosťou sa bude vagón po náraze pohybovať, ak pred zrážkou sa pohyboval rýchlosťou 36km.h^{-1}

- proti strele
- v smere strely

Príklad č.11

Chlapec s hmotnosťou 60kg stojí na korčuliach na hladkom ľade. Do pohybu sa uvedie tým, že odhodí ľadovú kryhu s hmotnosťou 6kg rýchlosťou 3m.s^{-1} . Do akej vzdialenosti sa chlapec odhodnotením kryhy dostane, ak sa pohybuje 9 sekúnd.

Príklad č.12

Po koľajniciach sa pohybujú dva vozíky tým istým smerom. Prvý má hmotnosť $2,0\text{kg}$ a rýchlosť $5,0\text{m.s}^{-1}$, druhý má hmotnosť $4,0\text{kg}$ a rýchlosť $3,0\text{m.s}^{-1}$. Po náraze sa vozíky spoja. Akou rýchlosťou sa budú pohybovať?

Príklad č.13

Z pušky s hmotnosťou $5,0\text{kg}$ vyletí strela s hmotnosťou 20g rýchlosťou 800m.s^{-1} . Akú rýchlosť získa puška pri spätnom náraze?

Príklad č.14

Aká dostredivá sila pôsobí na guľočku s hmotnosťou $0,50\text{kg}$ upevnenú na niti s dĺžkou $1,0\text{m}$, ak koná rovnomerný pohyb po kružnici rýchlosťou $3,0\text{m.s}^{-1}$ vo vodorovnej rovine?

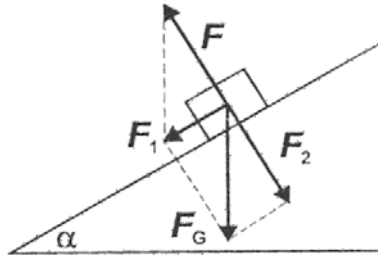
Príklad č.15

Železničný vagón s hmotnosťou 10ton sa pohybuje s rýchlosťou $54\frac{\text{km}}{\text{h}}$. Druhý vagón, ktorý má hmotnosť 30ton , sa

pohybuje s rýchlosťou $4\frac{\text{m}}{\text{s}}$. Oba vagóny sa zrazia a zostanú do seba zakliesnené. Akou veľkou rýchlosťou sa spojené vagóny pohybujú, ak sa pred zrážkou pohybovali A) rovnakým smerom, B) opačným smerom?

Príklady: *****

1. Na naklonenej rovine s uhlom sklonu 30° je kváder s hmotnosťou $2,0\text{ kg}$. Aké bude mať zrýchlenie, ak trenie neuvažujeme?

2. Určite zrýchlenie telesa šmykajúceho sa (bez trenia) po naklonenej rovine dĺžky $l = 20\text{ m}$, so stúpaním $\alpha = 5^\circ$. Určite tiež rýchlosť telesa na konci naklonenej roviny.

3. Aký je súčiniteľ šmykového trenia saní o hmotnosti 400 kg , ak na udržanie saní v rovnomernom pohybe treba prekonať silu trenia $F_T = 80\text{ N}$. Zistite tiež aký náklad dreva utiahnu kone na týchto sánkach, ak ich ťažná sila je $F'_T = 1400\text{ N}$.

4. Na naklonenej rovine je kváder s hmotnosťou 5 kg . Naklonená rovina má sklon $\alpha = 30^\circ$ a súčiniteľ šmykového trenia $f = 0,35$. Akou silou treba na teleso pôsobiť, aby bolo v pokoji?

5. Sypaný materiál sa uskladňuje v skladoch na kopách tvaru kužela. Vypočítajte uhol sklonu, ktorý zviaza voľne sypaný materiál s vodorovnou rovinou pre

- a) uhlie : $f = 1$
- b) hlinu : $f = 0,8$
- c) piesok : $f = 0,68$

(f -Súčiniteľ šmykového trenia)

6. Dve telesá o hmotnostiach m_1 a m_2 sú upevnené cez kladku na naklonenej rovine. Aká musí byť hmotnosť druhého telesa m_2 ak má udržať v pokoji teleso o hmotnosti $m_1 = 8\text{ kg}$, keď naklonená rovina má sklon $\alpha = 40^\circ$ a súčiniteľ šmykového trenia $f = 0,4$ ($g = 10\text{ m.s}^{-2}$)

7. Automobil s hmotnosťou $2\,000\text{ kg}$ ide stálou rýchlosťou do kopca 4% stúpaním. Určite ťažnú silu motora.

8. Automobil s hmotnosťou 500 kg sa rozbieha do kopca s 2% stúpaním a konštantným zrýchlením $a = 2\text{ m.s}^{-2}$. Určite ťažnú silu motora.

9. Automobil s hmotnosťou 200 kg sa rozbieha do kopca ($\alpha = 5^\circ$, $f = 0,09$). Aké je zrýchlenie automobilu, ak ťažná sila motora je $653,3\text{ N}$.

10. Jednu etapu cyklistických pretekov Okolo Slovenska tvoril krátky šprint do kopca. Cyklisti sa pohybovali po priamej ceste so stúpaním $p = 7,5\%$. Vodorovná vzdialenosť medzi štartom a cieľom je $s = 825\text{ m}$. Víťaz etapy sa pohyboval rovnomerným pohybom a dosahoval počas svojej jazdy priemerný výkon $P = 350\text{ W}$. Hmotnosť cyklistu aj s bicyklom je $m = 68\text{ kg}$.

- Za aký čas t absolvoval víťaz túto etapu?
- Akou priemernou rýchlosťou v sa počas pretekov pohyboval?